

[Svend Haugaard.]

Når det først er tinglyst, er den nedlagt, der er ikke mere at gøre. I stedet for kunne man tinglyse eller bestemme, at inden en bestemt dato skulle vedkommende bolig sættes i stand.

En tredje årsag er landsbyskolen. Masser af landsbyskoler er blevet nedlagt. Det er selvfølgelig sket på grund af fraflytningen, og så fordi man så stærkt håndhæver bestemmelserne om, at det fortrinsvis er pensionister, der får lov til at bygge, og pensionister er jo ikke særlig tilbøjelige til at sætte børn i verden. Jeg mener ikke, det er heldigt for landsbyen, at landsbyskolens miljø forsvinder. I det er der noget mindre problemfyldt, man er bedre i stand til at klare afvigerne, og jeg tror, man sparer adskillige institutionspladser gennem landsbyskolens miljø.

Så vil man sige: økonomi. Ja vel, den skal vi tage hensyn til, det er rigtigt. Men hvad skulle der være i vejen for, at man kunne holde de første 5 eller eventuelt de første 7 årgange i landsbyskolen, og hvad skulle der være i vejen for, at hvor bussen nu går fra landsbyen ind til byen, kunne de forældre, der ønsker det — og jeg tror, det er mange — få lejlighed til at sende deres børn i landsbyskolen, så bevægelsen altså gik den omvendte vej? Når en skole forsvinder, forsvinder det kulturelle mødested. Der har i landsbyerne været en meget stærk kulturel aktivitet, men den forsvinder, og i reglen forsvinder også biblioteket dermed. Landsbyen er blevet fattigere.

En fjerde årsag er egnsudviklingsloven og især den måde, den administreres på. Jeg mener, at den har et meget stort ansvar for, at så mange landsbyer er i vanskeligheder. Man forlanger egentlige bysamfund for at give egnsudviklingslån. Jeg vil naturligvis ikke kræve, at man skal have industri i hvert sogn, ikke engang en større industri i hver kommune. Men med den kommuneinddeling, vi fik, var det dog forudsat, at der herigennem også skulle ske en byrdefordeling. Det må forudsættes, at man også får virksomheder, som kan være med til at give en indtjening.

Det ligger sådan, at over halvdelen af de danske håndværks- og industrivirksomheder har fra 1 til 20 ansatte. Det er en størrelse, der passer særdeles udmærket for større

landsbyer. Det skal være virksomheder, som hverken forurener, hverken støjer eller på anden måde generer ude i landskabet, og det kan være særdeles værdifuldt for især den kvindelige arbejdskraft ikke at have alt for langt til sin arbejdsplads. Men egnsudviklingsrådet siger nej, by- og landzone-loven hjælper temmelig godt, og så må man derude tage sagen i egen hånd.

Jeg kommer fra en egn, hvor ikke mindre end 6 landsbyer har bygget eller er ved at bygge hver sit industrihus. Det er vældig godt, når de kan gøre noget sådant; det er rart, når folk selv tager ansvar for tingene. Men er det ikke lidt urimeligt, at man i sådan et lille samfund selv skal have hele det økonomiske ansvar og samtidig være med til at bære det økonomiske ansvar for de større samfund?

Jeg mener altså, at på det område er der grund til at være mere rimelig i vor indstilling og foretage en ændring af egnsudviklingslovens administration.

En femte årsag er by- og landzone-loven. Ganske vist er det sådan, at der med hensyn til landbrugshuse står, at de skal kunne anvendes til andet formål, men det tilføjes: hvis det ikke går imod lovens hensigt. Det hviler altså på et skøn, og jeg har erfaring for, at man er tilbøjelig til at skønne negativt. Hvis man endelig hænger på den og ikke kan blive fri, har man en vejbestyrelseslov, hvorefter man kan bestemme, at der ikke må være mere trafik over overkørslen end hidtil. Så er vi lige vidt, så kan det alligevel ikke komme igennem.

Det radikale venstre ønsker naturligvis, at der skal være orden også i bebyggelsen i landzonerne. Vi ønsker kloakering og alle den slags ting bragt i orden, efterhånden som det kan lade sig gøre, og vi ønsker også i høj grad at sikre befolkningens rekreative interesser, det vil sige sikre den uberørte natur. Vi er altså enige i, at vi skal have en by- og landzone-lov. Men vi er ikke enige i, at administrationen skal føres, som den hidtil har været ført.

Da loven blev vedtaget, blev det fra radikal side fremført, at denne lov skulle administreres stramt i de egentlige byudviklingsområder og i særlig naturskønne områder, men derudover meget smidigt i de egentlige landzoner. Det mener vi ikke er sket. Vi mener tværtimod, at man selv i